

بررسی مقدماتی اعتبار و قابلیت اعتماد مقیاس حرمت خود روزنبرگ

The Preliminary Study of Validity and Reliability of Rosenberg's Self-esteem Scale

Nurallah Mohammadi
Shiraz University

دکتر نوراله محمدی
دانشگاه شیراز

Abstract

The goal of this research was to investigate psychometric properties of Rosenberg's self-esteem scale (RSES). 185 college students completed the 10-item RSES, two subscales of the SCL-90-R (anxiety and depression), and Cooper Smith's self-esteem inventory (SEI). The reliability of the RSES was estimated using Cronbach's alpha (0.69), test-retest (0.78), and Spearman-Brown's split half (0.68) formulas. The concurrent validity of Rosenberg's self-esteem questionnaire was estimated by SEI and the two subscales of anxiety and depression. There was a significant positive correlation between the RSES and the SEI ($r = +0.61$) and a significant negative correlation between RSES and anxiety ($r = -0.43$) and depression ($r = -0.54$). The reliability and validity of the Persian version of RSES was moderate and suggested that the factor structure of this test should be investigated.

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی شاخصهای روانسنجی مقیاس حرمت خود روزنبرگ (RSES) بود. بدین منظور، یک گروه نمونه با حجم ۱۸۵ نفر از دانشجویان دانشگاه شیراز، به طور تصادفی انتخاب شد. آزمودنیها به فهرستهای حرمت خود روزنبرگ، حرمت خود کوپر اسمیت (SEI) و دو زیرمقیاس افسردگی و اضطراب از فهرست تجدید نظر شده ۹۰ سؤالی (SCL-90-R) پاسخ دادند. قابلیت اعتماد پرسشنامه حرمت خود روزنبرگ از طریق سه روش آلفای کرونباخ، بازآزمایی و دو نیمه کردن مورد تحلیل قرار گرفت و ضرایب به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۸ و ۰/۶۸ بودند. اعتبار همزمان این پرسشنامه نیز با به کارگیری مقیاس حرمت خود (SEI) و زیرمقیاسهای افسردگی و اضطراب، برآورد شد و بین حرمت خود روزنبرگ و حرمت خود کوپر اسمیت همبستگی مثبت معنادار (۰/۶۱) و بین حرمت خود با اضطراب (۰/۴۳-) و افسردگی (۰/۵۴-) همبستگی منفی معنادار به دست آمد. نتیجه این که قابلیت اعتماد و اعتبار نسخه فارسی مقیاس حرمت خود روزنبرگ بالنسبه مناسب است. اما پیشنهاد می شود که ساختار عاملی این ابزار مورد بررسی قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: حرمت خود، افسردگی، اضطراب.

Key words: self-esteem, depression, anxiety.

Correspondence concerning this article should be addressed to Nourollah Mohammadi, Department of Clinical Psychology, Shiraz University. Electronic mail may be sent to: nurollahm@yahoo.Com

مقدمه

در خلال نیم قرن گذشته، حرمت خود^۱ به عنوان یکی از سازه‌های اصلی شخصیت، همواره مورد توجه روانشناسان بوده است. روزنبرگ (۱۹۷۹) بر این اعتقاد بود که حرمت خود به معنای یک سازه کلی^۲، ارزشیابی فرد از خود را به منزله یک موجود انسانی شایسته و با ارزش نشان می‌دهد. با وجود این، پاره‌ای از محققان (تفردی و ساوان، ۲۰۰۱) نشان داده‌اند که انسان نیز مانند شی، دارای دو ارزش ابزاری^۳ و درونی^۴ است. این دو بُعد، به ترتیب به جنبه‌های کنشی و کیفی انسان باز می‌گردند و تشکیل دهنده ابعاد اصلی حرمت خود به حساب می‌آیند؛ ابعادی که در چهارچوب دو مؤلفه احترام^۵ (صلاحیت، استعداد، سطح عملکرد) و تمایل یا علاقه‌مندی^۶ (هویت اجتماعی، منش اخلاقی و جذابیت) متمایز می‌شوند. این مؤلفان نشان داده‌اند که حرمت خود کلی^۸ در دو سطح صلاحیت خود و علاقه به خود^۹ قابل جداسازی است. صلاحیت خود نوعی تجربه شخصی ارزشمند است که در آن فرد خود را عامل عمل احساس می‌کند، هشیارانه و هدفمند به کسب تجربه می‌پردازد و پیامدهای مورد علاقه و نیاز خود را از رهگذر تمرین و تجربه به دست می‌آورد. بنابراین، سطح صلاحیت خود می‌تواند واجد جهت‌گیری مثبت یا منفی باشد. این گونه جهت‌گیریها معمولاً نسبت به منبع قدرت درونی فرد و سطح کارآمدی وی سمت و سوی منفی یا مثبت پیدا می‌کنند. علاقه به خود، به عنوان بعد دیگر حرمت خود نیز شرایط و عوامل تجربه مفیدی را برای فرد به عنوان یک موجود اجتماعی فراهم می‌آورد. رشدیافتگی علاقه به خود، نوعی احساس ارزش اجتماعی است که فرد در درون خود آن را تجربه می‌کند.

برخی دیگر از پژوهشگران، حرمت خود را به منزله نوعی بازخورد^{۱۱} تلقی کرده‌اند؛ بازخوردی که می‌تواند به

صورت کلی (مانند بازخورد نسبت به دانشگاه، جامعه، ...) و یا به شکل خاص^{۱۱} یا موردی (مانند جذابیت‌های موقعیتی و با کیفیت یا گروه خاصی از دانشگاه) باشد. افزون بر این، بازخورد واجد دو مؤلفه اساسی شناختی^{۱۲} (تجسم فرد از چیز خاصی، مانند شخص، گروه، شی و ...) و عاطفی^{۱۳} (جهت‌گیری مثبت یا منفی نسبت به شخص، گروه، شی و ...) است. بر این اساس، نتایج تحقیق روزنبرگ، اسکولر، شونباخ و روزنبرگ (۱۹۹۵) نشان داده‌اند که:

- بازخورد نسبت به انسان مانند بازخورد به شی می‌تواند به شکل کلی و جزئی باشد.

- ابعاد شناختی و عاطفی بازخورد، متمایز کننده حرمت خود کلی و حرمت خود جزئی است.

- بعد عاطفی می‌تواند دارای جهت‌گیری مثبت یا منفی باشد که در این صورت، به ترتیب به شکل اعتماد به خود^{۱۴} و احساس کهنتری، سازمان می‌یابد.

- هیچ یک از ابعاد شناختی و عاطفی نمی‌توانند جایگزین دیگری شوند. به عبارت دیگر، حرمت خود کلی و جزئی با یکدیگر مترادف نیستند و هریک به پیامدهای رفتاری متفاوتی منتهی می‌شوند.

- حرمت خود کلی، پیش‌بینی کننده بهزیستی کلی^{۱۵} است. در حالی که حرمت خود جزئی، با رفتارهای عینی و عملکردی مانند حرمت خود تحصیلی و ...، در ارتباط است.

دیگر مؤلفان نیز مفهوم حرمت خود را در چهارچوب نظریه‌ها و روی آوردهای علمی، مورد بررسی و تحقیق قرار داده‌اند. در این راستا، کوپر اسمیت (۱۹۸۷) تلاش کرده تا ضمن گسترش مفاهیم و ارائه تعریفی از حرمت خود، ابزاری چند بُعدی برای سنجش این سازه، به دست دهد. اما پیش از وی، روزنبرگ (۱۹۷۹) ابزاری برای سنجش حرمت خود تدوین کرد که فقط یک بُعد را مورد سنجش قرار می‌داد و

1. self-esteem
2. global construct
3. instrumental
4. intrinsic
5. respect

6. competence
7. liking
8. global self-esteem
9. self-liking
10. attitude

11. specific
12. cognitive
13. affective
14. self-confidence
15. well-being

دو بُعد مثبت و منفی از یک سازه کلی را مورد سنجش قرار می‌دهد (گلداسمیت، ۱۹۸۶؛ گرینبرگر و همکاران، ۲۰۰۳؛ فون و هرزبرگ، ۲۰۰۳؛ فاروگیا، چن، گرینبرگر، دمیترووا و مایسک، ۲۰۰۴).

- در پژوهش کراو (۲۰۰۲) این نکته برجسته شده که مقیاس حرمت خود روزنبرگ از سه عامل توانش، خود ارزیابی^۲ مثبت و خود ارزیابی منفی تشکیل شده است.

- تحقیقات دیگر نیز نشان داده اند که این ابزار از اعتبار و قابلیت اعتماد مناسبی برخوردار است. اما در برخی از جوامع آماری مانند بیماران مبتلا به سرطان حساسیت چندانی ندارد (کنتاکی و لگزینگتن، ۱۹۹۶ و فرینگ و فیلیپ، ۱۹۹۶).

افزون بر مطالعات روانسنجی، تحقیقات متعددی نیز بر متغیرهای همبسته با حرمت خود روزنبرگ متمرکز شده‌اند. در این راستا، نتایج پژوهش شایماک و داینر (۲۰۰۳) نشان داده‌اند که حرمت خود یکی از عوامل مهم پیش بین بهزیستی و بهداشت روانی^۴ است. نتایج تحقیق داینر و داینر (۱۹۹۵) نیز نشان داده‌اند که حرمت خود آشکار^۵ که برآوردی از حرمت خود کلی است با سطح بالای رضایتمندی از زندگی^۶، عواطف مثبت^۷، بویژه در فرهنگهای فردگرا^۸، ارتباط معنادار دارد.

یافته‌های زیادی بر این امر دلالت دارند که حرمت خود بالا، با مؤلفه‌های مثبت روانشناختی مانند خوشبینی^۹، مقابله^{۱۰} مؤثر، هیجانهای مثبت و حتی سلامت جسمانی در ارتباط است (شیر و کارور، ۱۹۸۵؛ مایرز و داینر، ۱۹۹۵). همچنین حرمت خود پایین نیز با ویژگیهای منفی روانشناختی مانند افسردگی، ترس، کمرویی و احساس تنهایی ارتباط دارد (راسل، پیپلا و کاترونا، ۱۹۸۰؛ فیلیپوت، هولیمان و مادونا، ۱۹۹۵). شواهد زیادی نیز حاکی از این

حرمت خود کلی یا صرفاً بعد شناختی این سازه را متمایز می‌کرد.

ویژگی مهم ابزارهای یک بُعدی در این است که برخلاف الگوهای چند بُعدی که ارتباط بین عوامل مختلف یک سازه، همپراشی سؤاها را تعیین می‌کند، در الگوی یک بُعدی، تنها یک عامل در مرتبه نخست، همپراشی بین سؤاها را مشخص می‌کند (بریانت و اسمیت، ۲۰۰۱).

در هرسورت، تلاشهای روزنبرگ (۱۹۷۹) و روزنبرگ و همکاران (۱۹۹۵) به تدوین و ساخت ابزاری منتهی شد که علاوه بر سادگی و کوتاه بودن، واجد قابلیت اعتماد^۱ و اعتبار^۲ مطلوبی است و تقریباً برای سطح سنی پایه پنجم و بالاتر از آن قابل استفاده است. با وجود این، گستره پژوهشها در مورد این ابزار، به تلاشهای روزنبرگ محدود نبوده است. تحقیقات متعدد برای ارزیابی شاخصهای روانسنجی این ابزار، در کشورهای مختلف اروپایی (والیرس و والرند، ۱۹۹۰)، چین (چنگ و هامید، ۱۹۹۵) و ژاپن (اوکادا و نجایی، ۱۹۹۰) انجام گرفته‌اند.

در مجموع، نتایج تحقیقات مختلف (ویس، ۲۰۰۲؛ فون و هرزبرگ، ۲۰۰۳؛ وایت ساید - منسل و کرویان، ۲۰۰۳؛ هوچیان، ۲۰۰۳؛ گرینبرگر، چن، دمیترووا و فراگیا، ۲۰۰۳) قابلیت اعتماد و اعتبار مقیاس حرمت خود روزنبرگ را مورد تأیید قرار داده‌اند. نتایج این تحقیقات و دیگر پژوهشهایی را که در باره شاخصهای روانسنجی مقیاس حرمت خود روزنبرگ به دست آمده‌اند، می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد:

- برخی از پژوهشها، یک بُعدی بودن این مقیاس را مورد تأیید قرار داده‌اند (برین و ادوارد، ۱۹۸۵؛ سانتوز و مایا، ۲۰۰۴).

- برخی دیگر از پژوهشها نیز نشان داده‌اند که این مقیاس

1. reliability
2. validity
3. self-evaluation
4. mental health
5. self-esteem clarity

6. life satisfaction
7. positive affect
8. individualistic
9. optimism
10. coping

سؤالی مبتنی بر روش خودگزارش‌دهی است و حرمت خود کلی یا بُعد شناختی حرمت خود را مورد سنجش قرار می‌دهد. هر گزاره این مقیاس دارای چهار گویه است که دامنه آن از خیلی موافق (نمره ۴) تا کاملاً مخالف (نمره ۱) گسترده است. نمره‌گذاری این مقیاس بر حسب جهت مثبت و منفی سؤال، به صورت مستقیم و معکوس انجام می‌گیرد. نتایج تحقیق پالمن و آلیک (۲۰۰۰) نشان داده است که ضریب اعتبار درونی این مقیاس ۰/۸۴ است که با نتایج تحقیق روزنبرگ (۱۹۷۹) بسیار مشابه است. ضرایب همبستگی بازآزمایی^۱ با فاصله زمانی دو هفته، پنج ماه و یک سال به ترتیب، ۰/۶۸، ۰/۸۴ و ۰/۶۲ گزارش شده‌اند. همچنین، پالمن و آلیک (۲۰۰۰) نشان داده‌اند که همبستگیهای حرمت خود روزنبرگ با ویژگیهایی مانند افسردگی (۰/۵۹-) و مقیاس خودپنداشت آشکار^۲ (۰/۴۱-)، اضطراب (۰/۴۲) خصومت^۳ (۰/۳۹-)، نورزگرایی^۴ (۰/۵۹-) و برونگرایی^۵ (۰/۳۱)، نشانگر اعتبار مناسب این ابزار هستند. فهرست حرمت خود کوپر اسمیت: کوپر اسمیت

(۱۹۸۷) این ابزار ۲۵ سؤالی را از فرم حرمت خود مدرسه^۶ استخراج کرده است. این ابزار که مقیاس حرمت خود بزرگسالان^۷ نام دارد یک نمره کلی که نشانگر سطح حرمت خود فرد است به دست می‌دهد. ضرایب آلفای کرونباخ^۸ در دو جنس دختر و پسر، به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۷۹ بوده‌اند. همبستگی این مقیاس با فرم کوتاه مدرسه در گروههای دانش‌آموزی ۰/۸۰ بوده است. در یک بررسی مقدماتی، با انجام این پرسشنامه در یک گروه ۴۷ نفری از دانشجویان دانشگاه شیراز، میزان هماهنگی درونی^۹ این ابزار ۰/۷۱ برآورد شده است (محمدی، ۱۳۸۳).

خرده مقیاسهای افسردگی و اضطراب: در این پژوهش به منظور بررسی و برآورد اعتبار همزمان دو خرده

است که حرمت خود پایین با اختلالهای روانی در ارتباط است. در این راستا، باتل (۱۹۷۸) نشان داده است که بیماران مبتلا به اختلال افسردگی مهاده از حرمت خود پایین برخوردار هستند. نتایج دیگر تحقیقات (سیلورستون و سالسالی، ۲۰۰۳) ارتباط اضطراب و افسردگی با حرمت خود پایین را برجسته کرده‌اند.

بی‌گمان توسعه و پیشرفت علمی، نیازمند ابزارهای معتبر و قابل اعتماد است. بنابراین، دستیابی به شاخصهای روانسنجی یکی از ابزارهای مهم روانشناختی یعنی حرمت خود، به عنوان ابزاری کوتاه، که یکی از سازه‌های مهم شخصیت را مورد سنجش قرار می‌دهد، ضرورت انجام این پژوهش را روشن می‌کند. همچنین، انجام این گونه پژوهشها می‌تواند زمینه‌ساز بسیاری از تحقیقات دیگر باشد بلکه امکان استفاده از نتایج آن را در موقعیتهای آزمایشگاهی و بالینی فراهم می‌آورد.

روش

این پژوهش در چهارچوب یک طرح همبستگی انجام شد. جامعه آماری عبارت بود از کلیه دانشجویان دختر و پسر چهار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، ادبیات و زبانهای خارجی، حقوق و علوم اجتماعی که در نیمسال اول سال تحصیلی ۸۴-۸۳ مشغول تحصیل بودند. گروه نمونه با حجم ۱۸۵ دانشجو به صورت تصادفی انتخاب شد. حجم نمونه بر حسب نوع دانشکده به ترتیب، ۴۸ نفر (۲۶٪)، ۴۲ نفر (۲۲٪)، ۳۷ نفر (۱۷٪) و ۵۸ نفر (۳۱٪) مشخص شده بود.

• برای اندازه‌گیری متغیرهای مورد بررسی، از ابزارهای زیر استفاده شد:

مقیاس حرمت خود روزنبرگ: این ابزار، یک مقیاس ده

1. test-retest
2. self-concept clarity
3. hostility
4. neurotism
5. extraversion

6. school form
7. adult form
8. Cronbach's coefficient alpha
9. internal consistency

جدول ۱: قابلیت اعتماد بازآزمایی مقیاس حرمت خود روزنبرگ با فاصله های زمانی ۱، ۲ و ۳ هفته

جنس	زمان	یک هفته	دو هفته	سه هفته
پسر		۰/۷۵	۰/۷۱	۰/۷۹
دختر		۰/۷۲	۰/۶۹	۰/۷۵
کل		۰/۷۷	۰/۷۳	۰/۷۸

در جدول ۱، فاصله های زمانی تکرار سنجش مقیاس حرمت خود به تفکیک جنس نشان داده شده اند. مقدار همبستگی سنجش های مرحله دوم و سوم بیش از سنجش مرحله اول و دوم بوده است. فاصله زمانی از اولین تا دومین، دومین تا سومین و اولین تا سومین سنجش به ترتیب، ۱۴، ۱۴ و ۲۸ روز بوده است.

در وهله دوم روش دو نیمه کردن برای برآورد قابلیت اعتماد این مقیاس به کار رفت. جدول ۲، مقادیر ضریب همبستگی اسپیرمن براون را نشان می دهد.

جدول ۲: ضرایب قابلیت اعتماد دو نیمه کردن و شاخص های میانگین و واریانس هر یک از نیمه ها و کل مقیاس روزنبرگ

شاخص مقیاس	تعداد سوال	میزان ضریب	میانگین	انحراف استاندارد
نیمه اول	۵	۰/۵۷	۱۵/۵۴	۲/۲۶
نیمه دوم	۵	۰/۵۲	۱۳/۵۶	۴/۸۰
کل مقیاس	۱۰	۰/۶۸	۲۹/۱۰	۳/۴۱

این ضریب، می توان گفت برای مقیاسی که از ۱۰ سؤال تشکیل شده، تقریباً مناسب است.

از آنجا که یکی از هدف های این پژوهش بررسی اعتبار همزمان مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ بود از زیرمقیاس های افسردگی و اضطراب مقیاس تجدید نظر شده ۹۰ سؤالی (یوسفی و حسین چاری، ۱۳۸۱) و همچنین مقیاس حرمت خود کوپر اسمیت (۱۹۸۷) استفاده شد.

مقیاس افسردگی و اضطراب، از فهرست تجدید نظر شده ۹۰ سؤالی^۱ استفاده شد و ضرایب آلفای کرونباخ برای هر یک از شاخص های افسردگی و اضطراب، به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۰ برآورد شد. همچنین همبستگی اضطراب با مقیاس روان آزرده گی^۲، روان گسستگی^۳ و احساس تنهایی، به ترتیب ۰/۶۵، ۰/۸۸ و ۰/۵۰ بود. افسردگی نیز با مقیاس های فوق به ترتیب ۰/۶۷، ۰/۹۰ و ۰/۶۷، همبستگی داشت (یوسفی و حسین چاری، ۱۳۸۱).

یافته ها

در این پژوهش به منظور بررسی اعتبار و قابلیت اعتماد مقیاس حرمت خود روزنبرگ نخست از روش بازآزمایی استفاده شد. محاسبه ضریب قابلیت اعتماد براساس تکرار سنجش فرم فارسی این مقیاس با فاصله های زمانی ۱، ۲ و ۳ هفته در یک گروه نمونه ۳۷ نفری صورت پذیرفت.

نتایج جدول ۲ مبین آن است که این مقیاس با توجه به تعداد کم سؤالی های هر نیمه (برای هر نیمه پنج سؤال) از قابلیت اعتماد متوسطی برخوردار است. افزون بر این، میزان میانگین و انحراف استاندارد مقیاس حرمت خود روزنبرگ به ترتیب ۲۹/۱ و ۳/۴۱ برآورد شد.

روش دیگری که برای بررسی قابلیت اعتماد درونی مقیاس حرمت خود روزنبرگ به کار رفت، محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بود. نتایج نشان دادند که این مقیاس واجد همسانی درونی ۰/۶۹ است. اما به رغم متوسط بودن مقدار

1. scale-90-R
2. neurosis

3. psychosis

جدول ۴: همبستگیهای بین حرمت خود روزنبرگ، حرمت خود کوپراسمیت و افسردگی و اضطراب

مقیاس	حرمت خود روزنبرگ	حرمت خود کوپراسمیت	افسردگی
حرمت خود کوپراسمیت	۰/۶۱*		
افسردگی	-۰/۵۴*	-۰/۶۷*	
اضطراب	-۰/۴۳*	-۰/۶۱*	۰/۸۳*

* $P < 0/001$

۰/۷۷ دامنه دارد و با توجه به تعداد کم سؤالهای این ابزار (۱۰ سؤال) می‌توان گفت که به طور کلی مقیاس حرمت خود روزنبرگ از قابلیت اعتماد مناسبی برخوردار است.

با استناد به ارتباط معکوس بین حرمت خود کلی با افسردگی و اضطراب که به ترتیب $-0/54$ و $-0/43$ است و با توجه به همبستگی مثبت بین نمره‌های حرمت خود کوپراسمیت با حرمت خود کلی روزنبرگ ($0/61$)، می‌توان گفت که مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ، از اعتبار مناسبی برخوردار است. نتایج تحقیقات مختلف (شیبیر و کارور، ۱۹۸۵؛ و میرز و داینر، ۱۹۹۵) ارتباط بین سطح بالای حرمت خود با مؤلفه‌های مثبت روانشناختی مانند خوشبینی، مقابله مؤثر و سلامت روانی را نشان داده‌اند. افزون بر این، نتایج تحقیقات دیگر (راسل، پیلا و کاترنا، ۱۹۸۰؛ فیلیوت، هولیمان و مادونا، ۱۹۹۵) نیز مبین این نکته‌اند که سطح پائین حرمت خود نیز با ویژگیهای منفی روانشناختی، مانند افسردگی، ترس، کمرویی و احساس تنهایی در ارتباط است.

در این تحقیق چند محدودیت وجود داشته است:

- حجم گروه نمونه موجب شده است که محقق نتواند ساختار عاملی این ابزار را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. بنابراین پیشنهاد می‌شود ساختار عاملی این ابزار در گروه نمونه مناسبی مورد بررسی قرار گیرد.
- گروه نمونه فقط به یکی از اقشار جامعه، یعنی دانشجویان محدود بوده است. بنابراین، نتایج آن را نمی‌توان به سطوح سنی، تحصیلی و قومی دیگر تعمیم داد. از این رو، تعمیم نتایج مستلزم به‌کارگیری این ابزار در

نتایج جدول ۴ منعکس‌کننده آن است که حرمت خود روزنبرگ با حرمت خود کوپراسمیت دارای ارتباط مستقیم و معنادار است ($P < 0/001$). افزون بر این، بین حرمت خود روزنبرگ با افسردگی و اضطراب ارتباط منفی معنادار وجود دارد ($P < 0/001$). این نتایج مبین وجود اعتبار همزمان مقیاس حرمت خود روزنبرگ است.

بحث و تفسیر

یافته نخست این پژوهش از اعتبار مناسب فرم فارسی مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ حکایت دارد. نتایج جدولهای ۱ و ۲ مقادیر قابلیت اعتماد این مقیاس را براساس روشهای بازآزمایی با فواصل زمانی متفاوت و دو نیمه کردن نمایان ساختند. مقادیر ضریب بازآزمایی برای کل مقیاس، با فاصله زمانی ۱، ۲ و ۳ هفته، به ترتیب $0/77$ ، $0/73$ و $0/78$ و مقدار قابلیت اعتماد مبتنی بر دو نیمه کردن، برای نیمه اول و دوم، به ترتیب $0/57$ و $0/53$ بودند. افزون بر این میزان همسانی درونی مقیاس حرمت خود کلی روزنبرگ که با واسطه شاخص آلفای کرونباخ ($0/69$) برآورد شده است، دقت و ثبات نسبی این ابزار را نشان داد. هر چند نتایج تحقیقات متعددی (ویس، ۲۰۰۲؛ فون و هرزبرگ، ۲۰۰۳؛ وایت ساید - منسل و کرویان، ۲۰۰۳؛ هوجیان، ۲۰۰۳ و گرینبرگر، چن، دمتریوا و فراگیا، ۲۰۰۳؛ روزنبرگ، ۱۹۷۹؛ روزنبرگ و همکاران، ۱۹۹۵) میزان قابلیت اعتماد این مقیاس را بیشتر برآورد کرده‌اند، با استناد به مقادیر بالای قابلیت اعتماد بازآزمایی که بین $0/73$ تا

- Farruggia, S. P., Chen, C. C., Greenberger, E., Dmitrieva, J., & Macek, P. (2004). Adolescent self-esteem in cross-cultural perspective: Testing measurement Equivalence and a mediation model. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 35 (6), 719-733.
- Ferring, D., & Filipp, S. H. (1996). Measurement of self-esteem: Findings on reliability, validity, and stability of the Rosenberg Scale. *Diagnostica*, 42 (3), 284 - 292.
- Goldsmith, R. E. (1986). Dimensionality of the Rosenberg self-esteem scale. *Journal of Social Behavior and Personality*, 1 (2), 253-264.
- Greenberger, E., Chen, C., Dmitrieva, J., & Farruggia, S.P.(2003). Item- wording and dimensionality of the Rosenberg self-esteem scale: Do they matter?. *Personality and Individual Differences*, 35 (6), 1241-1254.
- Hujian, C. (2003). The effect of implicit self – esteem and the relationship of explicit self- esteem and implicit self – esteem. *Acta Psychologica Sinica*, 35 (6), 796-801.
- Kentucky, U., & Lexington, K.Y. (1996). Applying the Cantril methodology to study self-esteem: Psychometrics of the self-anchoring, self-esteem scale. *Journal of Nursing Measurement*, 4 (2), 171-189.
- Myers, D., & Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychosci*, 6, 10-19.
- Okada, T., & Nagai, T. (1990). Self-esteem and anthropobic- tendency in adolescents. *Japanese Journal of psychology*, 60, 386-389.
- Philpot, V., Holliman, W., & Madonna, s. (1995). Self-statement, locus of control, and depression in prediction self- esteem. *Psychological Report*, 76, 1007-1010.
- Pullmann, H., & Allik, J. (2000). The Rosenberg self-esteem scale: Its dimensionality , stability and personality correlates in Estonian. *Personality and Individual Differences*, 28, 701-715.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York: basic Books.
- Rosenberg, M., Schooler, C., Schoenbach, C., & Rosenberg, F. (1995). Global self-esteem and specific گروههایی با ویژگیهای جمعیت‌شناختی متفاوت است. مع‌هذا، یافته‌های این پژوهش در قلمرو قابلیت اعتماد و اعتبار فرم فارسی مقیاس خود کلی روزنبرگ و سادگی و کوتاه بودن آن، امکان استفاده از این مقیاس را در پژوهش‌های میدانی، آزمایشگاهی و موقعیتهای بالینی فراهم می‌سازد.
- منابع**
- محمدی، ن. (۱۳۸۳). بررسی ویژگیهای روانسنجی سیاهه حرمت خود کوپر اسمیت ۸۷ بخش روانشناسی بالینی دانشگاه شیراز، انتشار نیافته.
- یوسفی، ف. و حسین چاری، م. (۱۳۸۱). بررسی الگوی نشانه‌های اختلالات روانی در دانشجویان سال اول پزشکی بر اساس اطلاعات به دست آمده از فهرست ۹۰ نشانه‌ای تجدید نظر شده. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، دوره ۳۶، ۸۶-۹۹
- Battle, G. (1978). Relation ship between self-esteem and depression. *Psychological Rreport*, 42, 745-746.
- Brien, O., & Edward, J. (1985). Global self-esteem scales: Unidimensional or multidimensional. *Psychological Reports*, 57 (2) 383-389.
- Bryant, F. B., & Smith, B. D. (2001). Refining the architecture of aggression : A measurment model for the Buss – Perry Aggression Questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 35, 138-167.
- Cheng, S. T., & Hamid, P.N. (1995). An error in the use of Translatede Scales: The Rosenberg Self- esteem scale for Chinese. *Perceptual and motor skills*, 81, 431-434.
- Coopersmith, S. (1987). *Self- esteem inventories*. California: Consulting Psychologists Press.
- Crowe, T.V. (2002). Translation of the Rosenberg self-esteem scale in to American sign language: A principal components analysis. *Social Work Research*, 26 (1), 57-63.
- Diener, E., & Diener, M. (1995). Cross-Cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653-663.

Teoria, *Investigacae pratica*, (2), 253-268.

Tafarodi, R. W., & Sawann, W. B. (2001). Two-dimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and Individual Differences*, 31, 653-673.

Vallieres, E. F., & Vallerand, R. J. (1990). Traduction et validation Canadienne-Francais de l'echelle de l'estime de soi de Rosenberg. *International Journal of Psychology*, 25, 305-316.

Von, C. G., & Herzberg, P. Y. (2003). A revised version of the German adaptation of Rosenberg' self-esteem scale. *Zeitschrift Fuer Differentielle und Diagnostische Psychologie*, 24 (1), 3-7.

Weiss, P.A. (2002). Self-esteem: A study of methods of measurements . Dissertation Abstract International: Section B: *The Sciences & Engineering*, 62(9-B), 4242.

Whiteside-Mensell, L., & Corwyn, R. F. (2003). Mean and covariance structures analysis: An examination of the Rosenberg self-esteem scale among adolescents and adults. *Educational & Psychological Measurement*, 63 (1), 163-173.

self- esteem: Different concepts, different outcomes. *American Sociological Review*. 60 (1), 141-157.

Russell, D., peplau, I., & Cutrona, C. (1980). The revised UCLA Loneliness scale: Concurrent and discriminant validity *Journal of personality and social psychology*, 39, 472-480.

Scheier, M., & Carver, C. (1985). Optimism, coping and health: Assessment and implications of generalized outcome expectancies. *Health psychology*, 4, 219-247.

Schimmack, U., & Diener, (2003). Predictive validity of explicit and implicit self-esteem for subjective well-being. *Journal of Research in Personality*, 37, 100-106.

Silverstone, P.H., & Salsali, M. (2003). Low self-esteem and psychiatric patients: Part I- The relationship between low self-esteem and psychiatric diagnosis. *Annals of General psychiatry*, 2, 1-16. Retrieved June 1, 2005, from [http:// www.annals-general-psychiatry.com/content](http://www.annals-general-psychiatry.com/content).

Sontos, P. J., & Maia, J. (2004). Confirmatory factor analysis and preliminary validation of a portuguese version of the Rosenberg self- esteem scale. *Psicologia*: